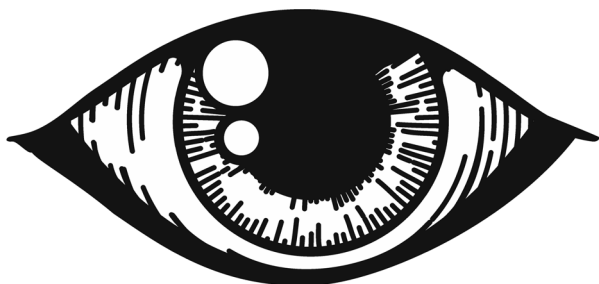

Маркіян
Камиш

ХАЗЯЇН

Роман

Харків
«ФОЛІО»
2024

Для Оксани Аті.

Я прокинувся, бо мене душили. Міцно затисли рота рукою, і я навіть кричати не міг, тільки приглушено мугикав, марно пробуючи вирватись, як горобець тріпотить крилами, потрапивши в котячу пащу. Але вирватись нереально і ясно навіть спросоння: нападник набагато сильніший.

Я аж підскочив, коли мене відпустили.

Старшина. Ну ясно. Чого ще очікувати від придурка, який постійно з мене знущається? Він задоволений вибриком і навіть того не приховує: либиться, демонструючи берегову лінію карієсу біля рожевого океану ясен.

Я тут всього пару днів, а вже не раз пожалкував про цю роботу. Та зараз вперше не стримався: кричав, не вибираючи слів, погрожував, що дзвонитиму на базу і все розкажу — може, хоч тоді матиму спокій.

Він явно цього не очікував і зрозумів: у мене впала планка, і я можу «*наробити глупостей*» — накатати заяву, наприклад. Зараз простягне руку в жесті миру-любові і повчально розкаже, що «*стукачество*» — це погано, чи як там серед таких називають інформування про неадекватів в офіційні інстанції?

Натомість Старшина тільки повторював:

— Вадімка, ну шо ти так? Це ж шутка! Шутка!

Я вибіг з хати, коли він знову спробував підійти. Ще відчував на щоді різь його нігтів, під якими зібралися все болото і бруд глушини, яка нас оточує. Зупинився я аж біля води.

В очах ніяк не розвиднювалося. Старшина підійшов і поклав мені на плече руку:

— Ну, малий, ну ти молдавана зловиў...

Я струснув плечем, відступив. Старшина виправдовувався, та його розгублені репліки потроху зросталися в монолог, звучали впевненіше і ясно: зараз він так все викрутить, що виправдовуватися доведеться вже мені.

— Ти пойми, я раблю, що мені начальство скаже. А оно сказало: от парень — буде с тобою работать. А я шо? Я нічо. Но тебе ж надо проўерить, бо шо там та кадровічка проўере? Нам тут двоим сидіть на вахте. І я должен понімать, шо ти парень надъожний, і шо я на тебе положиться можу. Тут ліес глухий, безсудомни — усяки народ ходит. От я і проўеряю, по-своему. Ми усіех так проўеряем. Ти попитай у другой смени ілі на базі поспрашуй — кажен ліеснік таке робит. Традиція!

Я трохи віддихався, і пелена спала. Старшина і правда стурбований. На секунду я навіть повірив в існування такої традиції.

— Виходить, тест я не пройшов? Не вирвався.

— Та ясно, не вирваўся. Но есть кой'шо важніше. Ти стаў у защіту: не здаўся. Но пересрав, канешно! А як ти дишеш, скіки живу — такого не бачиў.

— Це панічна атака.

Старшина замовк, ніби й не вірив, що в його володіннях хтось наважився на таке кощунство, а потім, виважуючи кожне слово, заговорив:

— Мені цих словечек новомодних не надо: атака, хуяка. Назиўай усьо своїми іменами. Понавидумуют ото, сцикунство оправдуват. Шо ти як баба? Пересраў — так і скажи!

Я не знав, що в ньому мене дратувало найбільше: недалека самовпевненість і відчуття вседозволеності, домінантність, ненависть до жінок чи отаке неприйняття людських

особливостей, які варто враховувати бодай заради створення здорової атмосфери в робочому колективі.

— Ти не визнаєш, що страх може паралі...

— Страх, Вадімка, надо вибивать клином. Парень, шо перед тобой тут работаў, сначала і пауків боявсь, і на вишку сцяў лазит. А потом нічо, виліпили челоўека. От ти, плавать умієш?

— Не вмію.

— Оно і видно. Той тож не умів, так я посадиў його в лодку, вивез на річку і викинуў нахуй — так сразу научиўся. Благородна цель оправдує средства!

— Не виправдовує.

Нашу суперечку перервав гул авто — незвичний і раптовий в цій глушині. Насипом, по старій асфальтовій трасі, підїхав сірий міліцейський бобік, який пару днів тому привіз нас сюди.

Старшина явно цього чекав. Сказав тільки, що сьогодні повернеться — треба забрати припас. Завантажитися на дво-тижневу зміну, поки до нас нікому не буде діла. Тільки шулікам, що кружлятимуть навколо вежі, вишукуючи здобич у високій траві. З висоти розглядатимуть нахабних прибульців болотяного аванпосту на бамбукових палях. І молитимуться за нас своїм пернатим богам, проситимуть за очманілих конкістадорів, приречених на забуття серед повзучого урагану джунглів.

Старшина вдягнув високі рибальські заброди й пішов до машини. Подекуди вода сягала йому грудей. Він приглушено матюкав повинь, поки видирався насипом, виліз і перекинув мені заброди назад («Розложи сушиться, поняў?») Сів у машину і грюкнув дверима. Бобік завівся і поїхав. Я залишився один.

* * *

Цьогоріч затопило все. Течія несла сотні повалених дерев і не кидала їх на береги, бо не було більше берегів. Соснові

ліси пішли під воду до рівня плеча, обернувшись на лабіринт для човнів. Ріка, бунтівна артерія весни, поєднала під широким стягом десятки кілометрів заплав: перетворила поля в океан і лиш де-не-де пощадила самотні острівці суші. Ген'обрій розкинулося задзеркалля води, а крики білохвостих орланів линули над ним лунко, розтинаючи глуху, вакуумовану тишу.

Від криків я і прокинувся. Розліпив очі й лежав ані руш, розглядаючи на стіні карту світу: вивчав салатіві уламки лісів, блакитні плями Атлантичних чорнил і синюшні вени довжелезних річок на м'ясистій туші материкового монстра. Почав набридати комар. Захотілося врізати собі ляпаса і розмазати рукою від підборіддя до вуха, та я тільки швидко накрив комара долонею, відкрив двері і випустив: він полетів в сторону води. Я не бачив куди саме, та нині тут кожна сторона — це сторона води.

Ставлю обліпиховий чай: ватерлінію днів і ночей, рубікон кричущих снів і коматозної тиші реальності. І поки сичить газпальничка, поки окріп бурляє у кружці, я лізу в сумку за коштовною скринькою. В ній вогняна обліпіха — бурштинове намисто, яке я зібрав і висушив сам: стелив під кронами рятувальні целофанові батуги і щодуш лупив палицею об стовбур, а безліч сонячних м'ячиків сипалися на мене зверху. Я перебирав їх — Сонце за Сонцем: відкладав супернові, блакитні гіганти і коричневі карлики. Відбирав екземпляри ідеальної зіркової величини, де-не-де залишаючи гілочки і продовгуваті листки, до памороків терпкі, як розтерти їх пальцями.

Я мішаю бурштин обліпіхи з іржею кориць і порохом гвоздик, перетираю аромати каміння, металу й вогню і п'ю неспішно, дмухаючи на окріп, аби пара розлетілась і розігнала останні клапті ранкових туманів, прикордонників світанку і темряви. Я не поспішаю, бо поспішати тут нікуди. Я — в серці пустки, на березі моря якої сповільнюється час. Він тут густішає так, ніби воду в кружці хтось поміняв на Berliner Luft.

Лізу на вежу перевірити дим: тридцять метрів до неба, сто двадцять щаблів і шість хвилин підйому цілком замінюють вранішні вправи, особливо зважаючи на те, що я в житті не виконував уранішніх вправ. Піднімаюся неспіш, а вежа рипить під легенькими вітровіями, скреготить і поскрипує, сипле донизу засохлі уламки фарби, а вітер розвіває ту фарбу над морем, перетворює його з прісної водойми на водойму солону.

Піднімаюся вище над ірокезами незліченних со́сен, і мене сліплять відблиски ранкового Сонця на великій воді. На секунду я навіть думаю, що це не повинь, а безліч сонячних панелей, якими збиралися вкрити Сахару майбутнього, але дісталось нам.

Ми тут на вахті — наглядачі лісничої вежі, з якої перші бачимо дим і смертоносний вогонь навіть там, де скінчилося море, хоча я тепер навіть не знаю, чи є в нього кінець.

* * *

Вчора він так і не повернувся. Схоже на ще один тест. Дивно тільки, як це вночі ніхто не вломився сюди в балаклаві і не потягнув мене «*на расстрел*». Та Старшина не залишить надовго Кавунчика. Он він, три стрибки — і вже біля лавки, всідається поруч: вилизуватись на Сонці і сушити лапи, намочені на полюванні за рибою, що підпливла заблизько до берега.

Кавунчик — здоровенний кіт у темно-зелену смужку. Хлопці з іншої зміни принесли його з міста, за що Старшина учинив їм рознос: бурчав, що він тут не виживе і довго називав принизливим «*коші́ак*», підкреслюючи непевне котяче становище. Та Кавунчик його підкорив: тягав мишей і ховрахів, акуратно розкладаючи трупики перед входом, а Старшина радів, бо це «*настоящий лісної кіт, а не який-то домашній тюхтій*». А коли до хати якимось вийшов кабан, то Кавунчик, замість втекти, став дибити і пішов в атаку. «*Фарто́у масть*», — сказав Старшина, підкурюючи синій бонд.

Я тут всього пару днів, а до нього вже прив'язався. Як і до мертвого спокою, легкого смутку і забуття, в якому життя синхронізується з ритмами Сонця, а внутрішній годинник налаштовується на крейсерську швидкість перистих хмар.

Старшина залишив чіткі інструкції. Так, на прим'ятому клапті паперу він написав, що «ключь от белой будки» я можу знайти у верхній шухляді тумби. Там він і був: серед фанфуриків з техмастилом, колекції квитків на автобус, стопки потріпаних районних газет, пари номерів Playboy, блокнота зі спорткармом на обкладинці і купи олівців, кожен з яких Старшина нагострив так, що вони запросто могли слугувати за зброю.

Я не знав, яка з двох будок направду «бела», обидві — іржаві кубики в хащах відразу за хатою. В таких тримають крам техпрацівники парків і зберігають кисневі балони металюги — це портали в інший світ, потаємний хід до скарбів дракона, покладів реліктових ностальгій і всього, що потім купують на благодійній барахолці за космічні гроші. Я знову дістав записку Старшини:

*«розгребти кучю і достань лодку. постав на воду
і подивись тєчь»*

Отже, «бела» будка. Ніби ця: тут ще залишився острівець світлої фарби. Виглядає як батьківський гараж, де старий kwasив з друзями про футбол і спортзал, колінвал і серіал, про все на світі kwasив у світлі лампочки, яка звисала зі стелі так низько, що у свої шість я міг дострибнути й ухопитися за тепло її груші. І поки дорослі бухали, я копирсався у мотлосі: знаходив бамбукові вудочки, хокейні ключки і рифлені бруски скам'янілого пластиліну кольору темно-синіх дитячих колготок, какао, зелених парканів будівництва, поносу і кривавої губної помади.

Важка лямба навісного замка на дверях будки, накрита половинкою пластикової пляшки — козирком від злив і пріс-

ного вітру, який збереже лямбу нащадкам, котрим Старшина передасть усі свої скарби: загострені олівці, техмастила і за-смальцьовані камуфляжні куртки.

Я тягну двері будки, а вони не піддаються. Смикаю, і з кожним ривком вони потроху зчищають ґрунт, як льодовик, відступаючи на північ, забирає верхні шари землі. Нарешті відчиняю, і всі джини вискакують на мене зі старих банок оліфи, линуть запахами трухи, іржі та гнилих дощок — усім, що час не порубав на ручній м'ясорубці, яка залишилася тут же валятися в темряві.

Кавунчик тут як тут: чекає, аби я зайшов у печеру і перевіряв, чи нема там супротивника йому не по силах. Дістаю з кишені ліхтар і шкіряні безпалі перчатки, з яких Старшина так сміявся. Їх вдягаєш і з'являється впевненість, навіть бажання міцніше стиснути кулаки. Ніби це амулет на плюс п'ять сили і плюс один до кулачного бою. Востаннє я бився ще в школі, та коли збирався на цю роботу і приміряв їх у магазині, відчув, як повертається забутий кураж.

Старшина теж це відчув і відразу оголосив їх «*дурісткой*» і «*бабськими штучками*». Ця дрібничка надавала впевненості, а значить, шкодила його планові виліпити з мене покірного пажа, який мовчки слухатиме безкінечні історії, сміятиметься з тупих жартів і в усьому підтакуватиме.

Я увімкнув ліхтар і зайшов усередину, та навіть яскраве світло не відразу розтопило цей морок. Отже, «*лодка*». З-під купи хламу стирчить тільки дюралевий ніс.

Будка просто завалена мотлохом. На полицях баночні кришки з гачками, барвистими поплавками і кругляшками свинцевих грузочків. Поряд гайкові ключі на сімнадцять і двадцять чотири, прадавнє ганчір'я, пачки з-під сигарет President і лава пузатих пляшок на підлозі з вицвілими етикетками «Оболонь Багряне», «Славутич», «Дюшес». Тут же бананові коробки Dole, трухляве відро і велосипед «Україна», засохлий ланцюг біля якого скрутився вужем і завмер, заіржавівши зовсім.

Риболовецька сітка висить на стіні. Сотні її вузликів ніби морська карта зоряного неба, під яким засмагли люди в довгих човнах вічно шукають шлях до наступного клаптика суші, тягнучи за собою нехитрий крам: кинджали з акулячих зубів, кастети з волокон кокосу і густі трав'яні юбки.

Я довго розгрібав хлам, розігнувся перепочити, порахував до семи пивні пляшки й помітив на полиці кепку USA California. Блейзер з американським орлом, кількома швами тонкої нитки на козирку і сіткою в зоні потилиці — діадему олдскулу, густо вкриту пилюкою. Років двадцять тому всі носили такі: кепки висипали з червоних рифлених контейнерів морських перевезень прямо на майданчики китайських ринків. Вивалювали горами на гарячий асфальт разом з гуманітаркою і доступними опіатами. В USA California ходили сторож на баштані, продавщиця свіжини на стихійному ринку, копачі картоплі й кабелю, моя бабуся, коли розвішувала білизну, і сусідський хлопець, коли стріляв мені в ногу з воздушки. У кожного була своя California, і коли ти сильно згинав козирок, аби виглядати крутіше — пластик всередині козирка лопався з хрускотом.

Я витрусив пилюку, вдягнув кепку і далі розгрібав купу, аж поки капкан не знайшов. Підійняв, тримаючи трохи на відстані... згадав про лисиць, які відгризають перебиту лапу, тікаючи на трьох, конаючи від гангрени. Згадав розірвані сухожилля, кров, перелами й вовчі муки. Кілька днів пекла в очікуванні кінця: мужичка в камуфляжі, що добиватиме прикладом, аби не зіпсувати шкуру, а потім — сфотографується з трупом. Жирний боров з ружбайкою біля вбитого звіра, як нацистський солдат — на кошмарному фото завжди в бадьорому настрої, зберігає конкістадорську ввічливість навіть коли годує вашими дітьми своїх собак.

Старшина, ти урод.

Зрештою, чого ще чекати від алкаша з гнилими зубами, в якого матюк через слово? Такі ще в школі не дають проходу

слабшим і отруюють життя всім навколо, поки не здохнуть від цирозу в шістдесят, дристаючи під себе в запльованій палаті обласної лікарні.

З капканом я вийшов до моря. Над водою тільки птахи і ранковий серпанок. На обрії, в кінці залитого паводком поля, тремтіла стіна з дерев, підвішена міражем у повітря. Ані подмuhu вітерця: плесо гладеньке, як дзеркало.

Зазирнув у воду: моє лице, ні своє ні чуже, як пісок старого друга після розлуки. Про такого думаєш: за цей час він міг стати впевненішим, вирости як особистість і тебе обскакати. Він думає те саме про тебе, і на першій зустрічі ви прощупуєте один одного, пробуючи зрозуміти, де у взаємній ієрархії знаходитесь. Навіть не напиваєтесь.

USA California пасує до камуфляжної куртки «дубок» — уніформи охоронця металобази, продавця з ринку, лісника, зрештою. Я пробую зійти за свого: закупився, ретельно відтворюючи провінційний образ в дошку свого хлопця. На секонд-хенді знайшов безформні джинси, у мілітаристі — дешеві чорні берці. Бороду вирішив залишити.

Старшина з неї сміявся. Він не сказав нічого про одяг, але борода мене видала: атрибут високорангового самця, як довге волосся шамана (добре, хоч воно в мене коротке). У системі координат Старшини на бороду заслуговував хіба *«мужик, що бачиў життя, ну ілі вор»*. Ми їхали до вежі в бобіку, і він проговорював це неспіхом, виважуючи кожне слово, кидаючи їх переді мною одне за одним: *«Вор, малий, не обізатільно той, хто краде. А той, хто життя поняў і житні той ишче других поучить може»*.

Ясно, на *«вора»* я не тягнув. Коли нас знайомили, Старшина зміряв мене поглядом і ледь пирснув, демонструючи: я — *«сопля»*. Так і промовляв безголосо: от, пацан, ти прийшов сюди весь із себе прилизаний і хочеш зарисуватися мужиком, але не сподівайся, що я поведусь на твої попугайські замашки. Ти, малий, з претензією. Ти сосунок, ти глянь на себе, ти тріска, в тебе руки, *«як спічькі»* і якщо вже нава-

жився зі свого міста приїхати на чоловічу роботу — готуйся, що тебе тут перевірять на міцність.

Звісно, не Старшина приймав на роботу, і якби не знайомства, «зарізали» мене б іще на співбесіді. Бо коли приходиш в лісгосп і на питання про попереднє місце роботи відповідаєш «вільний фотохудожник» — тебе не розуміють і просять трудову. І нерозуміння поглиблюється, коли до кадрівниці з іншого боку стола нарешті доходить: ніякої трудової в тебе нема. І все б нічого, якби ти сказав, що загубив або витягли в тролейбусі, та коли говориш, що тобі двадцять дев'ять і трудова досі не знадобилася — отоді дивляться скося.

Тоді з'являється прірва. Зненацька, прямо під столом, і стіл цей довго летить вниз, і ти все чекаєш звуку падіння, а його нема і нема. Потім забуваєш, і з кадрівницею ви говорите далі, аж раптом тебе пересмикує: стіл нарешті долетів і грімко стукнувся дна. І вона це чує, і ви дивитесь одне на одного, рахуючи, скільки хвилин летів у прірву стіл вашого порозуміння, доки не грюкнув, розлетівшись на друзки.

Розпечена сонячна куля потроху встала з корточок і засліпила густим світлом жовтка. Я вивчав себе у дзеркалі води і тут аж підскочив: метрах у десяти, з крутого насипу траси, у воду збіг лось і стрімголов погнав в інший бік, здіймаючи стіну бризок. Здоровенна коричнева туша, дирижабль боліт, від раптової зустрічі з яким я заляк, і прозора плівка паніки огорнула мене повністю.

У водопілля тварини стають дивні: зайці збиваються на острівцях, кабани з голоду йдуть до рук, а собаки сходять з дому, завбачливо прихопивши в зуби пачку корму. Я не знав, як поводитися вовки, але точно знав, що перевіряти не хочу.

Кинув капкан у воду і повернувся в будку. Старшина залишив мене самого, пробуючи налякати: хотів, аби я з ним попросився. Та я не виказав страху: не збирався пасувати перед людиною, яка пробує встановити свою владу.

Треба дістати човен.

Кавунчик крутився поряд. І так, друже: зараз я натру до блиску цю стару залізяку, приїде твій Старшина, поставимо мотор, і попливемо звідси ген далеко-далеко. Побачимо тварин, які сидять на острівцях, і їх людей-рятувальників, а ти, смугастий, боязко роззиратимешся, дивуючись тому, який великий і незбагненний цей світ.

Пробую підняти човен, а він зненацька важкий. Я чув слово «дюраль» двічі в житті, і воно невагоме, як алюмінієві ложки. Та ця посудина непідйомна: прадавня залізяка доби перших польотів у космос. Пилюка обліпила її металеві боки густим шаром, ставши за шкіру, панцир, луску. Не катер з кермом, а човен, біля мотору якого шепотітимеш закляття мертвими мовами, аби гвинт не загруз у лабіринтах підводних ліан, і ти міг сунути далі крізь рукава болотистої води й калюж неглибоких заплав, крізь густу смарагдову воду: коктейль самотності, смутку і забуття.

Витягнув човен і скоро втомився перти його до води. Повернувся в хату до сумки: контейнер з обліпихою, термос, упаковки протейнових барів, даалу і зернових хлібців; знайшов, нарешті, Berliner Luft, впав на лавочку у дворі, налив повну кружку і великими ковтками її прикінчив.

Кавунчик знов тут як тут. Я більше не тримаю котів, я фігурант історії про крикливе кошеня з картонної коробки, де всі інші кошенята вже мертві, аж вчишся відрізнити смерть і міцний сон, обім'яклість тіла та його нульову напруженість. Я фігурант історії про кошеня, яке рятують нескінченні «ня-я-яв», аж дивиєшся, як цей комочок зчиняє стільки галасу. Заносиш його в квартиру, випускаєш і повторюєш «*все буде добре*», «*тепер все точно буде добре*», і ревеш.

Купуєш точилку для кігтів і мініатюрний гамак. Ставиш антимоскітку на вікна і ретельно вибираєш ошийник з gps-маячком, а по дорозі у ветеринарку дістаєш його з боксу в таксі, щоб на швидкості він дивився на світ і рвучко крутив головою, зауважуючи деталі, яких ти не помітиш

нізащо. За компанію пробуєш різні види котячого корму, а готуючи їжу собі — даєш понюхати всі інгредієнти, крім ядучих та гострих: відрізаєш шматочки авокадо, помідорів і навіть кінзи, аби він зрозумів, що нема тут нічого цікавого, і коти такого не їдять.

Ти життя без нього не уявляєш, а він помирає, йде, як і прийшов — з криками, але вже твоїми. Приповзає під двері, дихає часто-зривисто, і щось тут не так. Ти заносиш його в квартиру, а він ригає кров'ю, сере кров'ю і кров з носа тече. І все в крові, і ти виєш, везеш його в клініку і виєш, і не можеш повірити. Розбиваєш кулаки об стіну ветеринарки, лякаєш бійцівських собак у черзі до лікаря, аж вони тікають під лавку, а здоровенні амбали-хазяї не дорікають ні словом, розуміючи все. Ти повзаєш на колінах перед клінікою і ревеш. Клянешся — *«ніяких більше котів»*, але це просто відмовка, щоб пережити смерть друга більш-менш спокійно і не загнати викрутку в вухо випадковому жлобу, що розкидає пацючу отруту і відстрілює бездомних собак.

І коли нас привезли до вежі, коли ріка несла течією сотні соснових стовбурів, а до машини підбіг жирний таббі — я зрозумів: є у цієї роботи плюси, навіть попри вибрики Старшини.

Я гладив Кавунчика, допиваючи другу кружку Berliner Luft: легенький вітер лоскотав воду, поодинокі хмари пропливали над верхівками сѳсен ген далеко-далеко, і мій внутрішній годинник вже не встигав за ними.

* * *

Старшина стояв наді мною в забородах і трусив за плече. Крізь напівсон я розібрав тільки очікуване: *«Альо, гараж!»* і *«Рота, надйом!»* Підвівся і сів на лавочку. Кавунчик десь зник. Добре, хоч цей придурок розбудив не як минулого разу, але забрав мій Berliner Luft і неспішно відпив із горла. У цьому жесті я навіть спросоння прочитав виклик. Старшина всім видом показував: має на це повне право і тепер

всі мої напої належать йому. І краще промовчати, бо інакше він прогнівається й справедливо запитає, чому це я спав на роботі?

Я й слова не устиг вставити:

— Я тебе шо, блядь, просиў ізделать, я тебе просиў каструлю на воду поставит і посмотрет течь. Усьо! Це так сложно?! Де вас таких учат в том городі?!

Я почувався жахливо. Якщо абстрагуватись від паскудних манер Старшини і залишити кістяк робочих зобов'язань: винен я і навряд є сенс сперечатись. Він того тільки й чекає. Я мовчки простягнув руку. Старшина неспішно зробив ще ковток і повернув пляшку тільки тоді, коли руку я вже опустив.

Він стояв переді мною у височенних рибальських забродах, які доходили до грудей. В таких можна не боятися моря — сунути льодовиком, розпихувати жовті вибухи лілій, болотяних демонів і салатових медуз прісного моря, яких видно навіть крізь темряву мутної води.

— Пішли давай бистро! — він кинув мені такі само заброди. — Вдінь це.

На трасі стояв бобік, менти вивантажували припас. Дві фігурки в синій формі на нитці асфальту серед неозорого плеса — аж мрієш про вежу вп'ятеро вищу, аби з неї побачити все. Поки я вдягав заброди, Старшина копошився в будці і бубонів щось під ніс. Визирнув і спитав:

— Ти трогаў капкан?

— Який капкан?

Ми стали вервечкою: жирний мент спускає сумки з дороги, худий-молодий на схилі передає їх мені. Я стою по пояс у морі і подаю сумки Старшині, який складає все в купу.

Крім мотору човна і смердючих каністр бензо тут рушниця, інструмент, пару мішків і гора їжі. Поки я подаю сумки, Старшина пихато перераховує: *«масло подсолнечне»*, *«сало з прожилкой»*, *«там драгун ў банках — осторожно»*, *«все домашеньке»*, *«ну і коўбаска, канешно»*.

Менти не говорять. Я роздивляюся молодшого, щораз приймаючи нову сумку. Не знаюся на званнях, погонах і рангах, та, мабуть, сержант: худий як тріска, червонопикий гопник, густі брови якого зрослися в одну, а бруд — збився під нігтями чорним півмісяцем.

Старшина наказав нести все в будку, а сам підійнявся до машини. Шматок смердючої плоті в забородах серед безкраїх боліт: хапає сонних рибалок і затягує їх під воду, затикаючи рота мозолистою лапою (*«Ш-ш-ш-ш. Тихо. Що ти дьоргаєшся? Не дьоргайся»*).

Він виліз на дорогу і, заносючи все у дім, я зауважив перед ментами його розмашисті жести, які би добре пасували, аби показувати на зорі чи з бумерангом полювати птахів.

Бобік поїхав, на прощання коротко посигналивши двічі. Старшина бадьоро помахав рукою услід. Перед ментами блазнює: говорить швидше, більше жестикулює і майже не звертає на мене уваги, окрім коротких нотацій (*«бо тебе, малий, житні надо шче учит і учит»*).

З насипу Старшина збіг як той лось, розплескавши воду. Я взяв останню сумку і поніс її в дім, аж раптом він гаркнув: *«Вадім!!!»*, аж я заляк прямо на місці. В одному слові вмістилося стільки ненависті, що з переляку я не міг поворухнутись. Знову завинив, ще не зрозумів чим, але вже здогадався.

У руці Старшина тримав той самий капкан.

Я не знайшов, що сказати, і мовчанка перетворилася на провал, на очі в підлогу, коли вчитель викликає до дошки, а ти кажеш, що не вчив, а він все одно викликає, а як виходиш — залишає постояти і просить щоденник. Ти кажеш, що забув щоденник вдома. А вчитель питає: *«А голову ти вдома не забув?»*

— Ти, гамно мале, я ж тебе іспрашуваў: ти трогаў капкан...

Набридло: його грубість, хамство і тон... мене як прорвало:

— Я його викинув!

— Шо?

— Викинув! Кота колись із бобрового капкана діставав, такий гандон, як оце ти, ставив. Мого траванули, от я і визвався в екопатруль. Мертвого дістав. Він навколо все обісрав, помирав довго — лазив кругами, пополам защемило... і от я нашов капкан в цій твоїй сраній будці, і подумав: єб-бать ти адіще. Як ти обще в зеркало дивишся? Ти вкурюєш, ти, їбло тупе, шо купа тварин у капканах не цінні навіть як хутро і дохнуть просто так? Бо тобі, блядь, «ахотніку», захотілося!

Гора з плеч і насолода спостерігати, як Старшина затихає. Як не перебиває і слова не наважується вставити. Він просто не вірив, що я здатен висловлювати власну думку, навіть тиснути. Я! На нього!

Старшина так і стояв з капканом, по коліна у воді. А я подумав, що не справився, протримався тільки три дні. Що зараз він залізе на вежу, подзвонить ментам, ми поїдемо в лісгосп, і мене гнатимуть звідси «в город, к хуям собачим». Я вже бачив, як дрімаю в маршрутці на місто: пару годин рахую плеса води за вікном, а потім мене забирає океан брудних висоток та гаражних кооперативів з кривими графіті і шприцами замість підсніжників.

Натомість, Старшина спокійно заговорив:

— Малий... ну як ти не поняў: я лієсник, побережник. Я капкани здаю. Понімаєш? Хаджу па лієсу, собираю капкани і здаю. Пацанів бачиў? Їм і здаю. За кажен капкан — премія. Ти думаєш, я який-то мусорнік, шкоднік? Ну злазь на башню, позвони ў росположеніе, попитай...

Старшина витяг з кишені камуфляжної куртки кнопчну нокію, і від сорому провалитись мені під землю, злягти під воду навк.

— Я небагата людина, понімаєш? Мені ті пійсят гривень решають. Не знайу, як там ў городі, а тут людям

виживат надо. Ти б сказаў, шо суда його кинув. Я би пацанам отдаў: які-не-які, деньгі!

Паршиво. Що на мене найшло? Усе через його поведінку, хоч зараз я вже й не певен, чи паскудніша вона за мою? Поки все виглядало на те, що я не виконав роботу, спав на зміні, напився і тепер цей капкан...

— Слухай... ти вибач, не знаю що на мене найшло. Ти скажи, скільки треба грош...

Старшина мовчки пішов до хати, я слухняно побрів за ним. Він закинув капкан в будку, зняв заброду, повісив їх сушитись на дверях, розвернувся і: «*Не с-си. Пішли йобнем. Кой'шо розкажу*». А проходячи повз — приязно поплескав мене по плечу. Трохи відлягло. Хай там як, зараз він — добрий приклад того, як зберігати спокій і не зриватись на крик.

Ми зайшли всередину, і я швидко розлив Berliner Luft в кружки, Старшині більше («*Та лий, ти шо, берег не ба-чиш?!*»). Пив він повільно, маленькими ковтками, до дна.

— Бр-р-р, хар-роше! Мягеньке.

— Німецьке, вісімнадцять градусів.

— З Германії привез?

— Ага. Їздив.

— На клубніку?

— Та просто...

— І де ви ото деньги берете?!

Старшина забрав мою кружку і добив залишки так, ніби дізнавшись про поїздку, отримав право на повне мене розкуркулення, включаючи нирки. Взяв пляшку і читав написи німецькою, кривляючись в душі жажливих радянських анекдотів, повторюючи «*швайне*», «*русіше зльдатен*» та решту з небагатого словникового запасу, повністю базованого на порнусі і фільмах про Другу світову.

— Ото ти думаеш, я ізверг якийсь? Я продуктоў привіз. З тобою можу поділитись, якщо не хватає...

— Я...